

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 5 1 D 1 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GOSPODARSTVO

Izpitna pola

Petek, 6. junij 2025 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, geotrikotnik ali ravnilo ter numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 20 krajših nalog, drugi del pa 5 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40, od tega 20 v prvem delu in 20 v drugem delu. V prvem delu je vsak pravičen odgovor vreden 1 točko, v drugem delu pa je za posamezno nalogo število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Rezultate zaokrožite na dve decimalni številki. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota. V nasprotnem primeru se naloga oceni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

- Pri blagovni znamki Maggi skrbijo za naravo, zato so spremenili embalažo nekaterih svojih najljubših izdelkov. Sprememba embalaže je del
 - politike tržnega komuniciranja.
 - politike izdelka in sortimenta.
 - distribucijske politike.
 - politike prodajnih cen.
- Podjetje Klin, d. o. o., iz Logatca, ki ga vodi Leon Kranjc, je podjetje s 30-letno tradicijo. Že od ustanovitve naprej se ukvarjajo z vgrajevanjem dimniških sistemov. Ta dejavnost spada med
 - proizvodno obrt.
 - inštalacijsko obrt.
 - popravljalno obrt.
 - storitveno obrt.
- Stanka je vodja komercialne službe v podjetju ŠKRAT. Danes je podpisala račun in ga pripravila za knjiženje v računovodstvu, saj je ustrezal dogovorjenemu v naročilnici. Takšnemu postopku pravimo
 - likvidacija računa.
 - knjiženje računa.
 - reklamacija računa.
 - pregled računa.
- Tomaž in Nika sta se po končanem študiju odločila, da bosta skupaj ustanovila podjetje. Katera pravnoorganizacijska oblika podjetja je za njiju najbolj primerna, če nimata kapitala?
 - Družba z omejeno odgovornostjo.
 - Delniška družba.
 - Družba z neomejeno odgovornostjo.
 - Samostojni podjetnik.
- Z dobrinami moramo gospodariti. Gospodarjenje pomeni
 - odstop zapadlih terjatev največjemu ponudniku.
 - vlaganje denarja v energetske potratne zagonske podjetja.
 - odločanje o dobrinah, ki jih bomo proizvedli, ter o tem, kako jih bomo razdelili in uporabili.
 - oblikovanje celostne grafične podobe podjetja.

6. Podjetje je na dražbi stečajnega podjetja kupilo rabljen rezkalni stroj. V pogodbi je bila izražena kvaliteta stroja
- A z oznako telle-quelle.
 - B s specifikacijo.
 - C z izrazom običajna kakovost.
 - D z izrazom »ogledano – sprejeto«.
7. Eden od ciljev v prihodnjih petih letih, ki so jih zapisali v podjetju VO-KA SNAGA, d. o. o., je tudi povečanje deleža ločeno zbranih odpadkov. Gre za
- A operativni cilj.
 - B osebni cilj.
 - C karierni cilj.
 - D strateški cilj.
8. Napredna podjetja vse pogosteje postavljajo v ospredje svojega poslovanja tudi trajnostni razvoj. S tem razumemo, da
- A ustvarjajo proizvodnjo, ki je socialno in ekološko usmerjena.
 - B merijo na višjo produktivnost.
 - C z nekaterimi viri upravljajo kot skrben gospodar.
 - D prizadevajo si za doseganje ekstradobička.

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

- 9.
___ statut	1 dokument, ki je potreben za ustanovitev družbe z neomejeno odgovornostjo
___ družbena pogodba	2 ustanovitveni akt delniške družbe
___ poslovni register	3 javna knjiga, v kateri so zbrani vsi bistveni podatki o podjetju
___ sodni register	4 baza podatkov o vseh poslovnih subjektih s sedežem na območju RS, ki se vodi pri AJPES

10.

☐ dobavni pogoj	1	V naši akciji lahko izbirate med modelom S22 ali modelom S23.
☐ cena	2	Domač jogurt prodajamo v plastenki po 0,25 l.
☐ količina	3	Ob predplačilu vam odobrimo 2-% skonto.
☐ kakovost	4	Blago lahko prevzamete v skladišču prodajalca.

11.

☐ javne dobrine	1	Država je uvedla cenovno kapico za električno energijo za gospodinjstva.
☐ zasebne dobrine	2	Janez Novak gospodarno in aktivno nadzira uspešnost plemenitenja svojega kapitala.
☐ luksuzne dobrine	3	Vlada je uvedla dodatni davek na jahte in druga plovila, daljša od petih metrov.
☐ nujne dobrine	4	Nekatere države so v 80. in 90. letih 20. stoletja tujcem prodale skoraj vso infrastrukturo (elektriko, telekomunikacije, vodo, plin, železnice).

12.

☐ delovno mesto	1	Od aprila do oktobra bo v podjetju delovala delovna skupina za urejanje okolice.
☐ delovna naloga	2	V oddelku računovodstva imamo pet zaposlenih.
☐ začasna formalna skupina	3	Nina sprejema stranke in ureja administracijo.
☐ stalna formalna skupina	4	Rok je vodja komerciale.

- 13.
☐ izvoz	1	Blago srbskega proizvajalca potuje v Nemčijo s Slovenskimi železnicami.
☐ globalizacija	2	Novomeško podjetje prodaja izdelke v Turčijo.
☐ uvoz	3	Koprsko podjetje kupi surovine za proizvodni proces v Tuniziji.
☐ tranzit	4	Podjetje trguje na svetovni ravni.
- 14.
☐ načelo likvidnosti	1	Banka zavaruje pravočasno izpolnjevanje obveznosti do svojih strank.
☐ načelo rentabilnosti	2	Banka je finančna ustanova, ki zbira prosta finančna sredstva in jih usmerja na področja, kjer finančnih sredstev primanjkuje.
☐ načelo varnosti	3	Banke so sposobne vselej izpolnjevati zapadle obveznosti komitentov.
☐ naloge poslovnih bank	4	Banka dosega profit, kadar so njeni prihodki večji od izdatkov.

Določite pravilni vrstni red.

15. V podjetju Oljar, d. o. o., nameravajo razstavljati izdelke na mednarodnem sejmu. S številkami od 1 do 4 po vrstnem redu razvrstite naloge, ki jih opravijo.
- Načrtujejo sejemске aktivnosti in pripravo promocijskega materiala.
 - Odločijo se za Mednarodni sejem kulinarike na Dunaju.
 - V katalogu sejmov pregledajo specializirane sejme in izberejo sejem, ki jih zanima.
 - Podpišejo pogodbo o najemu sejemskega prostora in izvedejo sejemsko predstavitev.

Odgovorite na vprašanja.

16. Postali ste direktor uspešnega podjetja. Radi bi nagradili delavce v podjetju, ki so nadpovprečno učinkoviti. S katerimi spodbudami lahko to naredite? Navedite dve spodbudi.

17. Tone mora svoje podjetje vpisati še v davčni register. V kateri instituciji bo to uredil?

18. S čim merimo gospodarski napredek posamezne države?

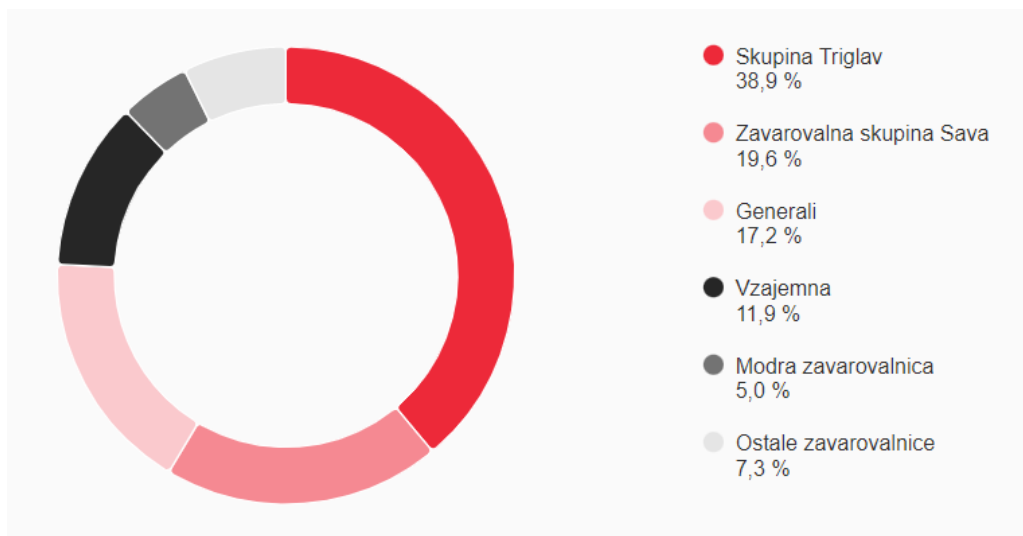
19. Kako se imenuje samostojni trgovec, ki posreduje pri trgovskih poslih za svoje naročnike, ima pri tem različen obseg pooblastil in je v trajnem pogodbenem razmerju?

20. Aleš in David sta poslovna partnerja že več kot deset let in še nikoli nista sklenila pisne prodajne pogodbe. Kako imenujemo ustaljene navade oz. dobre poslovne običaje, ki se uporabljajo v poslovanju med prodajalci in kupci?

2. DEL

1. Po podatkih Slovenskega zavarovalnega združenja so bile v letu 2022 vodilne zavarovalnice v Sloveniji Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Sava in Zavarovalnica Generali.

Slika: Tržni deleži zavarovalnic v Sloveniji v letu 2022

(Prirejeno po: <https://www.triglav.eu/sl/vlagatelji/poslovanje/trzni-delez>. Pridobljeno: 17. 4. 2023.)

- 1.1. Na sliki so prikazani tržni deleži zavarovalnic v Sloveniji v letu 2022. Kaj pomeni tržni delež?

(1 točka)

- 1.2. Kako imenujemo trg, na katerem nastopajo ponudniki zavarovanih storitev po stopnji konkurence?

(1 točka)

- 1.3. Kako se imenuje znesek, ki ga mora zavarovalec plačati zavarovalnici za sklenjeno zavarovanje? Imenujemo ga tudi cena zavarovanja.

(1 točka)

- 1.4. Pred sklenitvijo novega avtomobilskega zavarovanja boste naredili tržno raziskavo. Navedite dve obliki tržne raziskave v tem primeru.

(1 točka)

2. Marko Novak je s prijateljem ustanovil podjetje Mizar, d. o. o., ki se ukvarja s proizvodnjo lesenega pohištva iz slovenskega lesa. Za izdelavo pohištva potrebuje še dodatni material, ki daje izdelkom poseben videz. Dolgoletni dobavitelj je podjetju poslal račun za material, ki skupaj z 9,5-% DDV znaša 360.800,00 EUR. Prevoznikov račun znaša 10.000,00 EUR in vključuje tudi 22-% DDV.

- 2.1. Sestavite nabavno kalkulacijo in izračunajte nabavno ceno materiala, če je bila količina dobavljenega materiala 3000 kosov.

Izračun:

Nabavna cena znaša _____ EUR/kos.

(1 točka)

- 2.2. Navedite dve prednosti, ki ju prinaša poslovanje z dolgoletnim dobaviteljem.

(1 točka)

- 2.3. Kako imenujemo vrsto popusta, ki ga lahko v prodajni pogodbi priznamo stalnemu kupcu?

(1 točka)

- 2.4. Katero listino sta potrebovala Marko in prijatelj za ustanovitev d. o. o.?

(1 točka)

3. Podjetje ROTO Slovenija, d. o. o., je družinsko podjetje za proizvodnjo izdelkov iz plastičnih mas s sedežem v Murski Soboti. V skupini Roto je bilo v letu 2023 zaposlenih 550 ljudi v devetih proizvodnih obratih v štirih državah EU. Proizvajajo več kot 5000 različnih izdelkov in jih izvažajo v 65 držav sveta. Med njihove največje izvozne trge spadajo Avstrija, Nemčija, Madžarska in Francija. Leta 2022 je družba ustvarila 110 milijonov EUR prometa. Glavno vodilo družbe, ki ga upravlja družina Pavlinjek, sta razvoj in inovacije.

(Prijeto po: <https://shop-roto.eu/o-podjetju/>. Pridobljeno: 12. 5. 2023.)

- 3.1. Ali bi lahko rekli, da je podjetje ROTO Slovenija, d. o. o., transnacionalno podjetje? Odgovor utemeljite.

(1 točka)

- 3.2. Pojasnite pojem družinsko podjetje.

(1 točka)

- 3.3. V podjetju bodo sprejeli nekaj ukrepov za prepoznavnost oz. izboljšanje stikov z javnostjo. Predlagajte tri ukrepe.

(1 točka)

- 3.4. Kaj bi lahko bila vizija podjetja ROTO Slovenija, d. o. o.?

(1 točka)

4. Zmago Kocjan je zaposlen pri podjetju Smal, d. o. o. Zmago se je odločil, da si bo kupil stanovanje v vrednosti 90.000,00 EUR. Privarčevanih ima 50 % vrednosti stanovanja, drugo si lahko za eno leto izposodi pri prijatelju po nespremenljivi letni obrestni meri 5,6 %, lahko pa se odloči, da mu denar za isto obdobje posodi delodajalec Marko Novak, pri čemer bi mu ta za izposajo zaračunal 3.000,00 EUR obresti.

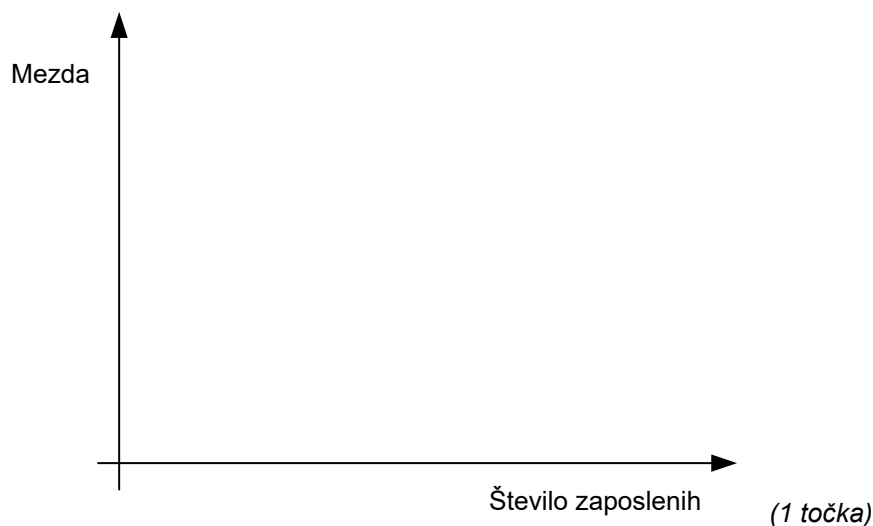
4.1. Kaj je obrestna mera?

(1 točka)

4.2. Kaj bi svetovali Zmagu Kocjanu glede izposoje denarja? Naj si ga izposodi pri prijatelju ali pri delodajalcu?

(1 točka)

4.3. Na spodnjem grafu vrišite krivuljo ponudbe delovne sile na trgu dela.

4.4. Delodajalec je Zmagu ponudil za 30 % višjo plačo, če je pripravljen delati v dveh izmenah in ob sobotah, vendar je Zmago ponudbo zavrnil. S pomočjo krivulje trga dela pojasnite, zakaj.

(1 točka)

5. Podjetje KOS, d. o. o., s 7 zaposlenimi delavci je v minulem letu izdelalo in prodalo 4.980 vrtnih strojev. Stroški plač so znašali 6.586,00 EUR/mesec. Vsi preostali splošni stroški so znašali 94.268,00 EUR. V podjetje so vložili 500.000,00 EUR osnovnega kapitala. Vrtalne stroje so prodajali po maloprodajni ceni 55,68 EUR/stroj.

- 5.1. Izračunajte fizično produktivnost.

Izračun:

(1 točka)

- 5.2. Izračunajte odhodke in poslovni izid.

Izračun odhodkov:

(1)

Izračun poslovnega izida:

(1)
(2 točki)

- 5.3. Izračunajte rentabilnost (donosnost) poslovanja.

Izračun:

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran